

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2024-2025

- *Att främja likabehandling och motverka diskriminering och kränkande behandling*

Vision

På Nya läroverket ska alla trivas och känna sig trygga. Vi främjar likabehandling och arbetar aktivt mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. För oss är det viktigt att bekräfta och uppmuntra att vi alla är olika, agerar olika och att vi lär av varandra.

Nya läroverket strävar efter att rusta eleverna för framtiden. I detta ingår inte bara att utveckla kunskaper och färdigheter utan även att utveckla förmågor som förbereder eleverna för att leva och verka i samhället.

Vi vill att eleverna ska ha förståelse för vad kränkande behandling, diskriminering och trakasserier är och verktyg för att ta avstånd från all form av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Vi strävar efter att uppnå goda relationer mellan vuxna och elever på skolan, då vi vet att detta är en viktig del av lärandet och för att varje individ ska kunna utvecklas både kunskapsmässigt och socialt.

Innehållsförteckning

1. Plan mot diskriminering och kränkande behandling.....	1
2. Diskriminering, trakasserier och likabehandling.....	1
3. Upprättande av Plan mot kränkande behandling på NLV 2023/2024.....	2
3.1 Delaktighet och ansvar.....	3
4. Främjande arbete läsåret 2023/2024.....	4
4.1 Nya läroverkets Verksamhetsidé.....	4
4.2 Goda relationer.....	5
4.3 Arbetsätt.....	5
4.4 Skolans profil.....	5
4.5 Fysisk aktivitet.....	5
4.6 Gemensamma aktiviteter.....	5
4.7 Studiebesök och besök av externa verksamheter.....	7
4.8 Hälsosamtal skolsköterska.....	7
4.9 Kuratorernas instagramkonto.....	7
4.10 Trivselregler.....	7
4.11 Implementering av planen.....	7
4.12 Upprättande av ny plan.....	8
5. Förebyggande arbete läsåret 2023/2024.....	8
5.1 Arbete med aktiva åtgärder.....	8
5.2 Kartlägga/Undersöka.....	8
5.3 Analys och åtgärder.....	9
5.4 Följa upp och utvärdera.....	14
6. Upptäcka förekomst av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	14
6.1 Upptäcka.....	15
6.2 Anmäla.....	15
7. Utredning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	15
7.1 Bedömning.....	15
7.2 Utredning.....	15
8. Åtgärdande arbete vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	16
8.1 Åtgärder.....	16
8.2 Uppföljning.....	16
Bilaga 1 - Referenslitteratur.....	11
Bilaga 2 - Lagtexter, begrepp och förklaringar.....	12
Bilaga 3 - Begrepp och förklaringar.....	16

1. Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Sedan 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk; Diskrimineringslagen (2008:567) samt 6 kap. i Skollagen (SFS 2010:800). Dessa lagar har ersatt den tidigare barn- och elevskyddslagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Förordningen (2016:1011) ger riktlinjer för barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolan ska varje år upprätta en plan för likabehandlingsarbetet enligt Diskrimineringslagen (2008:567) och en plan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering enligt Skollagen (2010:800). Denna plan ska beskriva hur skolan arbetar med att förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Planerna kan sammanföras till en plan så länge innehållet uppfyller lagarnas krav. På Nya läroverket har vi valt att sammanföra dessa planer till en.

2. Diskriminering, trakasserier och likabehandling

Kränkningar av elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom annan kränkande behandling. En kränkning är ett uttryck för makt och förtryck och gemensamt för alla former av kränkande behandling är principen om att alla människors lika värde kränks. En kränkning kan utföras av och drabba både elever och vuxna.

Diskriminering innebär att en elev missgynnas (direkt eller indirekt) av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna; *kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder*. Diskriminering är alltså ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper, utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering förutsätter en obalans i maktförhållande, vilket innebär att två elever inte kan diskriminera varandra.

Det finns sex olika former av diskriminering;

1. **Direkt diskriminering** - en elev missgynnas för något som har direkt koppling till de sju diskrimineringsgrunderna.
2. **Indirekt diskriminering** - skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förhållningssätt som verkar neutralt men som i praktiken missgynnar någon elev utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.
3. **Bristande tillgänglighet** - när en person med funktionsnedsättning inte kan göra något som andra kan göra för att det finns hinder i verksamheten.
4. **Trakasserier** - ett uppträdande som kränker en persons värdighet utifrån diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan utföras av vuxna och barn mot både vuxna och barn.

5. **Sexuella trakasserier** - Trakasserier som är av sexuell karaktär. T.ex. att någon tar på din kropp fast du inte vill, att någon visar sexuella bilder fast du inte vill eller att någon skämtar om sex på ett sätt du inte tycker om.
6. **Instruktion att diskriminera** - Den som säger eller på annat sätt uppmanar någon annan att diskriminera.

Kränkande behandling är handlingar som kränker en människas värdighet. Det kan till exempel innebära nedsättande tilltal, förlöjligande, ryktesspridning, utfrysning, elaka blickar eller kommentarer, eller fysiskt våld.

Detta kan ske direkt;

- verbalt, fysiskt eller psykosocialt - genom ord och handling, utfrysning eller ryktesspridning.

Digitalt;

- genom t.ex. sociala medier, i datorspel och olika chattforum.

Kränkande behandling kan utföras av en eller flera, riktas mot en eller flera, äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

De flesta handlingar som ryms under begreppet "kränkande behandling", till exempel olaga hot, förtal, ofredande och misshandel, är brottsliga handlingar även om det begås av underåriga som ej är straffmyndiga.

Utgångspunkten är att den som uppger att hen blivit kränkt måste tas på allvar. Om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna. Om utredningen visar att kränkande behandling förekommit ska huvudmannen vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Barn- och elevombudsmannen, BeO, har som uppgift att tillvarata den enskilda elevens eller barnets rätt i frågor som rör begreppet "kränkande behandling".

3. Upprättande av Plan mot kränkande behandling på NLV 2023/2024

Likabehandlingsplanen har upprättats utifrån nuvarande lagstiftning.

Personalen på Nya Läroverket får årligen ta del av föreskrifter och lämna synpunkter inför upprättandet av likabehandlingsplanen. Respektive skolors elevråd har haft ett utbildningstillfälle med både information kring Likabehandlingsplanen, film och gruppdiskussioner samt diskussion om vad Nya Läroverket är bra på och vad skolan behöver förbättra/förändra för att skapa en miljö som främjar likabehandling och motverkar

kränkande behandling. På föräldramöten informeras om planen, föräldrar kan också via Inflytanderådet eller på egen hand komma med åsikter och synpunkter gällande planen.

Planen ska vara känd för alla på skolan; personal, elever, vårdnadshavare/andra viktiga vuxna. Planen beskriver det främjande och förebyggande arbetet, åtgärder, samt det utvecklingsarbete skolan ska arbeta med.

3.1 Delaktighet och ansvar

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjuden på skolan
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering
- årligen upprätta och utvärdera en plan mot kränkningar, trakasserier och diskriminering i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare
- om skolan får kännedom om att kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas

Rektor ska även:

- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits
- kontakta andra myndigheter vid behov

Lärare och annan skolpersonal

Det är lärares- och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling
- se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks
- dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtas, samt bevaka att utredda fall av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, där den enskilda läraren eller annan personal är berörd, följs upp
- bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala kränkande behandling, trakasserier och diskriminering som förekommer på skolan
- bemöta elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt

Vårdnadshavare/andra viktiga vuxna

Det är vårdnadshavares/andra viktiga vuxnas ansvar att:

- signalera till skolan om misstänkt eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering som skett på skolan eller på elevens fritid och som kan komma att påverka elevernas skolsituation.
- aktivt arbeta för att alla elever följer skolans trivselregler, policys kring mobiltelefoner och andra överenskommelser som är viktiga för att bibehålla trivsel och studiero samt för att gynna elevernas utveckling.

4. Främjande arbete läsåret 2023/2024

4.1 Nya läroverkets Verksamhetsidé

Skolans lärmiljö ska ge eleverna lust att lära sig och nå goda resultat. Ingen elev ska vara utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Naturvetenskap, konsterna och matematik ska ha en särskild plats i skolans vardag. Verksamhetsidén ska förverkligas med hjälp av;

1. Aktiva elever
2. Involverade föräldrar
3. Samspelande, samstyrande personal
4. Kompetenta och tydliga ledare

Aktiva elever, involverade föräldrar, samspelande personal och kompetenta och tydliga ledare är viktiga faktorer för Nya läroverkets skolor. Drivkraften som finns i människors intressen, behov och delaktighet ska vara utgångspunkter och stor vikt läggs vid att tillhöra en grupp.

Alla som arbetar på skolan ska se möjligheterna i alla barn och deras familjer och vaka över alla elevers hälsa och trygghet. Personalen ska träna och utbilda eleverna att vara aktiva i det egna lärandet med fokus på förståelse. Alla elever ska ges möjlighet att vara framgångsrika i sitt lärande. Oliktänkande, nytänkande och fritänkande ska tas tillvara.

Skolans verksamhetsidé ska bygga på de nationella styrdokumentens krav och förväntningar på effekter i elevernas lärande och personliga utveckling. Vetenskap, beprövad erfarenhet och aktuell forskning är andra faktorer som ska påverka skolans utveckling och arbete.

Skolan ska bestå av arbetslag med inflytande, delaktighet och kommunikation som ledord och ha helhetssyn och sammanhang i lärandet.

Kvalitetsarbetet ska vara ett naturligt inslag för att förbättra måluppfyllelse och för att utveckla god kunskap om resultat, problem, förbättringsområden och mål.

4.2 Goda relationer

På Nya läroverket är verksamheten utformad för att främja goda relationer och ett gott arbetsklimat. Vuxna på skolan är tydliga ledare och goda förebilder som ser och bekräftar varje elev. Vuxna har positiva förväntningar på att alla kan och vill utvecklas och lära sig. På Nya läroverket är elevantalet i snitt 21 elever/klass vilket möjliggör att varje elev blir sedd. Vuxna finns närvarande bland elever i matsalen, korridorer och alla gemensamma utrymmen skolorna har. Varje klass har klasslärare eller mentorer som särskilt följer upp eleverna via utvecklingssamtal, mentorstid eller andra forum beroende på ålder och upplägg. Elevhälsoteamets representanter är synliga och arbetar aktivt på individ-, grupp- och organisationsnivå.

4.3 Arbetssätt

Vi ser det som viktigt att bekräfta och uppmuntra att vi alla är olika och att vi lär oss i samarbete och i sammanhang där praktiska, teoretiska och estetiska ämnen samverkar. Redovisnings- och uttrycksformer utvecklas och tillämpas för att gynna olikheter. Olikheter ger möjligheter!

4.4 Skolans profil

Art & Science syftar till att ytterligare fördjupa elevernas kunskaper inom naturvetenskap, konstarterna och matematik. Arbetet med Art & Science är ämnesövergripande och eleverna får träna på olika arbetsformer för lärande, samt olika redovisningsformer. Eleverna får också möjlighet att arbeta i projektform, där arbetena pågår under längre perioder. Arbetet med Art & Science ger eleverna möjlighet att uttrycka sig både teoretiskt, men även med estetiskt skapande vilket främjar likabehandling och inkludering då eleverna kan påverka sitt lärande och sina uttrycksformer. Elevernas Art & Science arbeten redovisas en gång per läsår i form av öppet hus, där närstående bjuds in till skolan.

4.5 Fysisk aktivitet

På Nya Läroverket har vi en handlingsplan för fysisk aktivitet, vilket innebär att eleverna, utöver schemalagda idrottslektioner, ska utöva någon form av fysisk aktivitet, brain breaks och aktiva pauser. Undervisande lärare i skolans samtliga årskurser, ansvarar för att den fysiska aktiviteten genomförs, men innehållet kan variera. Pedagogen gör bedömningen när elevgruppen är i behov av sådan rörelse.

4.6 Gemensamma aktiviteter

Gemenskap och samarbete är två nyckelord i våra skolövergripande aktiviteter. Varje skola samlar regelbundet eleverna i månadsvisa möten där innehållet kan vara information, föreläsningar, redovisningar och uppträdanden. Vid dessa tillfällen deltar elever och personal men ibland även externt inbjudna aktörer.

Varje skola följer Nya läroverkets traditioner och uppmärksammar t.ex. årstider och högtider såsom Glöggmorgon, Luciafirande, Nobellunch och Grässtråfestival. Innehåll och vilka traditioner som uppmärksammas kan variera mellan skolorna, årskurser och klasser. På alla skolor uppmuntras eleverna att ställa ut skolarbeten i tex konstutställningar, att uppträda på

ljusgårds/bibblo/salsmöten och att via klassråd och elevråd påverka innehåll i aktiviteter på skolorna. Nya Läroverket har traditioner vid skolavslutning där personal, elever och anhöriga samlas i Kulturens hus eller på den egna skolan för en avslutningsceremoni. Eleverna i årskurs nio firas med en avslutningsmiddag/lunch, de bjuds också in till en återträff efter cirka två år för uppföljning av hur de har det och vad de tagit med sig från tiden på Nya läroverket. De tre skolorna tillsammans anordnar årligen en musikal som spelas upp på Kulturens hus eller Norrbottensteatern, där elever, personal och närstående bjuds in att ta del av denna.

För de yngre eleverna anordnas rastaktiviteter regelbundet och varierat för att dels uppmuntra att prova nya aktiviteter, att träna på att delta i gruppaktiviteter, att motverka att någon elev är själv etc.

Årligen anordnar Nya läroverket Dagsverk med fokus på att samla in pengar till vår vänskola Djunane. Elever och föräldrar kan läsårsvis följa vad insamlade pengar går till och ett utbyte och samarbete inkluderar besök i varandras skolor.

Vid uppstarts dagar samt i slutet på en termin varvas praktiska arbetsuppgifter såsom utvärderingar och städning, med samtal, värderings- och samarbetsövningar. Dessa benämns ibland som miljö dagar.

På alla tre skolor arbetar vi årligen aktivt med material från "stopp min kropp".

Skolornas friluftsdagar är gemensamma skolaktiviteter där aktivt deltagande och samarbete uppmuntras. Vid vissa friluftsdagar sker även samverkan mellan skolorna och/eller stadierna. Eleverna i årskurs nio inleder höstterminen med en fjällresa som terminen innan planerats och organiserats på olika sätt och ämnesövergripande. Resan innebär en praktisk och fördjupad kunskap och erfarenhet i fjälliv och utevistelse samt möjlighet till socialt utbyte utanför skolmiljön. Eleverna i årskurs sju och åtta inleder höstterminen med gruppstärkande aktiviteter med fokus på att lära känna varandra, att arbeta med gruppdynamik och relationer samt för att förberedas för fjällresan i år 9. Elever i de yngre åren samt fritids arbetar också med gruppstärkande aktiviteter där innehåll och metod kan variera.

Under högstadiet har alla elever PRAO för att skapa intresse för arbetslivet samt för att ge eleverna möjlighet till arbetslivserfarenhet. Eleverna på högstadiet deltar även vid yrkesmässan (egenanordnad mässa) och besöker gymnasieskolan, samt har enskilda samtal med studievägledare inför gymnasiet, för att förbereda eleverna för vidare utbildning och arbetsliv.

Nya läroverkets vänner samlar in pengar via medlemsavgifter samt externa samarbetspartners och kan på så vis sätta guldkant i elevers och personals skolvardag genom t.ex. att Påskharen kommer på besök, godis delas ut på Halloween, elevstipendier för högstadieleverna samt att stipendier till respektive arbetslag i de yngre åren delas ut vid skolavslutningar. Nya

Läroverkets vänner anordnar även föreläsningar och en årlig vårfestival. De är också bidragande i planering och utförande av yrkesmässan.

4.7 Studiebesök och besök av externa verksamheter

För att öka elevernas kunskaper om samhället anordnar skolan studiebesök där eleverna får ta del av och möta personal och miljöer i andra verksamheter t.ex. Teknikens hus och Domstolen. Vi bjuder även in externa verksamheter till skolan för besök och/eller föreläsningar t.ex. Ungdomsmottagningen, Tjejjouren, Föräldrasupporten och Fältgruppen.

4.8 Hälsosamtal skolsköterska

Skolsköterskorna på respektive skola träffar samtliga elever i förskoleklass, årskurs 2, årskurs 4 och årskurs 7 vid ett tillfälle för hälsosamtal.

4.9 Kuratorernas instagramkonto

Under höstterminen -24 har kuratorerna på skolan öppnat ett Instagramkonto där målet är att öka tillgängligheten för barn, ungdomar och viktiga vuxna att snabbt få stöd med flera av livets utmaningar. Detta genom att informera och ge tips och råd gällande bland annat mående, känslor, tankar, rutiner, ny relevant forskning, litteratur, olika stödorganisationer och mycket mer. Målet är också att elever och föräldrar ska kunna följa kuratorernas arbete i skolan, samt att elever och föräldrar ska få information om olika aktiviteter för barn, unga och föräldrar i Luleå. På instagramkontot kommer också viktiga dagar och händelser under året att uppmärksammas.

4.10 Trivselregler

Trivselreglerna är en del av skolans främjande arbete. De ska vara väl kända för alla elever, vårdnadshavare, andra viktiga vuxna och personal. Trivselreglerna är framtagna i samråd med låg, mellan- och högstadiets elevråd. Skolans lärarkollegium har getts möjlighet att ge synpunkter på dessa. Beslut gällande trivselregler fattas årligen av rektor.

Nya läroverket har i många år varit en "mobilfri" skola där eleverna varje morgon lämnar in sina mobiler och får dem tillbaka när skolan eller fritids slutar. Regeln är väl känd och vuxna på skolan har en tydlig arbetsgång för att få detta att fungera. Vår uppfattning är att detta bidrar till att främja såväl lärande som social interaktion.

4.11 Implementering av planen

Samtlig personal, alla elever och vårdnadshavare/andra viktiga vuxna ska känna till och ha kunskap om denna plan, vilket rektor eller av rektor utsedd personal ansvarar för. Personal informeras vid uppstartsdagar och föräldrar vid föräldramöten. Eleverna informeras kontinuerligt om innehåll och syfte på bl.a. mentorstid samt skolgemensamma samlingar. Planen redovisas via Nya Läroverkets bildspel som tydliggör innehåll och syfte med planen.

4.12 Upprättande av ny plan

Arbetet med att upprätta en ny Likabehandlingsplan påbörjas i slutet av läsåret 2023/24 och färdigställs vid höstterminens start av rektor och utsedda personer i samråd med personal, elever och vårdnadshavare.

5. Förebyggande arbete läsåret 2023/2024

5.1 Arbete med aktiva åtgärder

Det systematiska arbetet genomförs i följande steg;

- 1) Undersöka/Kartlägga
- 2) Analysera
- 3) Åtgärda
- 4) Följa upp och utvärdera

5.2 Kartlägga/Undersöka

På förslag från rektorer och ledning beslutades att till läsåret 24/25 revidera likabehandlingsplanen och kartläggningen på ett mer omfattande sätt. Beslut fattades att introducera ett bildspel som en metod för implementering av planen till elever, personal och föräldrar. Arbetet har därför lagts ned för att skriva om likabehandlingsplanen och förtydliga planen för elever och personal med hjälp av bilder och filmer. Enkäter gällande trygghet och trivsel har också reviderats och blivit mer omfattande.

Utöver detta ligger skolans sedvanliga kartläggningar i form av skolsköterskans hälsosamtal i förskoleklass, årskurs 4 samt årskurs 7, alla elevers utvecklingssamtal där frågor om trivsel och trygghet tas upp samt mentorernas arbete på grupp och individnivå, till grund för analys och föreslagna insatser för läsåret. Arbetslagen och elevhälsoteamet arbetar kontinuerligt tillsammans för att upptäcka och åtgärda kränkningar samt främja trivsel och trygghet. Vi arbetar medvetet relationellt för att eleverna ska känna tillit och stöd från de vuxna på skolan. Elevhälsoteamet har i sitt årshjul planerade möten där enbart främjande och förebyggande insatser diskuteras. Utöver det träffas elevhälsoteamet veckovis och har regelbundna möten tillsammans med arbetslagen på deras arbetslagsmöten.

Vi har under ht -24 pratat med elevrådsrepresentanterna om likabehandlingsplanen på elevråden. På två av skolorna har eleverna tillsammans med pedagoger visat bildspel om likabehandlingsplanen i sina klasser och pratat om trygga och otrygga platser på skolan. På den tredje skolan har detta arbete utförts av pedagoger. Målsättningen är att elevrådsrepresentanterna på alla tre skolor ska vara delaktiga i arbetet med implementeringen av likabehandlingsplanen till övriga elever.

Eleverna har under ht -24 svarat på en enkät om trygghet, studiero och likabehandling. I förskoleklass - årskurs 3 har eleverna gjort pappersenkäter, i årskurs 4 - årskurs 9 har eleverna gjort enkäten digitalt. Enkäten för mellanstadie- och högstadieelever har omfattat fler frågor än enkäten för de yngre eleverna. Pedagoger och elevhälsa har fått uttala sig om vilka utmaningar och vilka styrkor de ser i de olika klasserna. Eleverna har också fått ta upp trygga och otrygga platser på skolan på klassråd och elevråd. Dessa olika kartläggningar har format insatserna för det förebyggande likabehandlingsarbetet under vt/ht -25.

5.3 Analys och åtgärder

Bergnäset

Förskoleklass och Lågstadiet

Arbetslaget på lågstadiet bedömer att tryggheten är hög hos lågstadieleverna. Alla har kompisar att vara med och en stor majoritet har vuxna de kan prata med i skolan enligt elevenkäten. Både elever och pedagoger upplever att studieron kan förbättras även om det inte bedöms vara något stort problem. Ofta är övergången mellan lektion, rast och/eller olika moment det som kan vara utmanande. Pedagogerna upplever också att begreppet studiero och innebörden i de olika begreppen kan vara utmanande för de yngre eleverna. Detsamma gäller innebörden av vad en Likabehandlingsplan är.

Aktivitet; Alla klasser på lågstadiet arbetar aktivt med studiero genom att synliggöra vad begreppet innebär, hur studiero kan variera utifrån ämne och aktivitet samt genom att arbeta med trivselregler i klassrummet.

Tidsplan; Fortlöpande under läsåret

Ansvarig; Respektive klasslärare tillsammans med arbetslaget

Utvärdering; Vid nästa enkättillfälle bör resultatet vara än bättre.

Mellanstadiet

Här finns variationer mellan klasserna och mellan årskurserna och det är något även pedagogerna uppmärksammat tidigare. Samtliga elever i de äldre åren trivs och är trygga i sin klass och på skolan. De har stor tillit till vuxna på skolan och alla har minst en vuxen de upplever att de kan/vill vända sig till. Studieron är även hög. I de lägre åren är trivseln något lägre och även studieron. Eleverna kommenterar dock mycket sällan brister gällande relationer, resurser, undervisning etc. Det har förekommit enstaka kränkningar i alla klasser både i skolan och på fritiden och de händelser skolan känner till har åtgärdats alternativt arbetas med fortlöpande. Bedömningen görs att vuxna generellt behöver uppmärksamma kränkningar och dess konsekvenser.

Aktivitet; Samtliga klasser deltar i Friends och Alex Hermansson digitala skolturné med syfte att prata om hur man är en bra kompis och varför det är viktigt att stå upp för både sig själv

och andra. Klasserna ser en videoföreläsning med tillhörande 2-3 lektionstillfällen där budskapet är; Säg Hej, Säg Till och Säg Ifrån.

Tidsplan; November och december.

Ansvarig; Respektive mentor.

Utvärdering; Av mentorer vid utvecklingssamtal.

Högstadiet

Eleverna trivs generellt i mycket stor utsträckning och känner sig trygga i skolan, de har tillit till vuxna på skolan och alla har minst en vuxen de upplever att de kan/vill vända sig till. Eleverna kommenterar mycket sällan brister gällande relationer, resurser, undervisning etc. Det förekommer mycket få kränkningar och utsatthet och de händelser skolan känner till har åtgärdats alternativt arbetas med fortlöpande. Det missnöje som framkommer är kring skolans mat samt några kommentarer angående den fysiska miljön, främst möbler.

Inför detta läsår har skolan återigen gjort om klasserna inför år 7 där vi delat på de elever som gått på skolan sedan tidigare samt delat upp de elever som kommer ”utifrån” - från andra skolor och från vår kö. Resultatet blir två nybildade klasser där eleverna bara delvis känner varandra. I vår kartläggning framkommer att några elever upplevt utsatthet och kränkningar och vår analys är att flera elever har utmaningar i socialt samspel och behov av att träna och utveckla förmågor. Förändringen att börja på högstadiet är utmanande för de flesta och när kraven och behovet av ett större eget ansvar ökar blir behovet att träna på delvis nya förmågor större.

Aktivitet; Arbetslaget och mentorerna med stöd av elevhälsoteamet arbetar medvetet med (år 7) eleverna för att medvetandegöra egna beteenden samt förståelse för varandras olikheter genom samtal enskilt och i grupp.

Tidsplan; Fortlöpande under år 7.

Ansvarig; Elevhälsoteamet, arbetslaget och mentorerna.

Utvärdering; Utvecklingssamtalen på vårterminen, skolsköterskans hälsosamtal under vårterminen samt övriga individuella samtal.

Bergviken

Förskoleklass och lågstadiet

I kartläggningen framgår att tryggheten och trivseln är hög hos lågstadieeleverna. De allra flesta har kompisar och vuxna de kan prata med i skolan.

Både elever och pedagoger upplever att studieron kan förbättras, men att studieron också varierar i olika klasser. Detsamma gäller förståelsen av vad en likabehandlingsplan är och vad olika viktiga begrepp såsom, kränkning, diskriminering och trakasserier, innebär.

Aktivitet; I alla klasser på lågstadiet arbetar man aktivt med studiero genom att synliggöra vad begreppet innebär och genom att arbeta med trivselregler i klassrummet. Detta arbete fortsätter under vt/ht -25.

Tidsplan; Fortlöpande under året.

Ansvarig; Respektive klasslärare.

Utvärdering; Studieron bör upplevas bättre vid nästa kartläggningstillfälle.

På elevrådsmöten har det framkommit att källaren upplevs som en otrygg plats för flera av de yngre barnen.

Aktivitet; Rektor har pratat med alla elever på ljusgårdsmöte om hur vi skapar en trygg miljö på skolan både för de äldre och yngre barnen. Vaktmästare på skolan har sett över att lampor fungerar för att förbättra belysningen i bland annat källaren.

Tidsplan; ht -24.

Ansvarig; Rektor och vaktmästare.

Utvärdering; Vid nästa uppföljningstillfälle bör fler elever uppleva källaren som en trygg plats.

Mellanstadiet

Enligt elevenkäter och pedagoger framkommer att behov av insatser i de olika årskurserna varierar. I elevenkäterna på mellanstadiet framgår att de allra flesta eleverna upplever trygghet och trivsel på skolan. Eleverna upplever också i hög grad att de har ett bra stöd i skolan samt att de har en bra relation till flera vuxna i skolan.

Elevenkäten visar att kränkande behandling förekommer vid enstaka tillfällen, både på skolan och på elevernas fritid. Även pedagoger upplever att eleverna vid tillfällen inte bemöter varandra på ett respektfullt sätt, samt att det återkommande uppstår konflikter i vissa elevgrupper.

Aktivitet; Flertalet kränkningar och konflikter har redan kommit till pedagogers, rektors och elevhälsans kännedom och har arbetats med fortlöpande. Vi kommer fortsätta arbeta med strategier för förebyggande konflikthantering genom dilemmafrågor och samarbetsövningar där eleverna får träna på att förhindra att konflikter uppstår och att reda ut konflikter som har uppstått på ett fungerande sätt. Vi kommer arbeta med att stärka relationer mellan elever genom att ha fler samtal både på individ- och gruppnivå, samt genom att arbeta med olika värderingsövningar.

Tidsplan; Fortlöpande under läsåret.

Ansvarig; Mentorerna i berörda klasser och kurator.

Utvärdering; Vid utvärderingstillfälle bör antalet elever som upplever sig utsatta för kränkande behandling ha minskat, även antalet konflikter mellan elever bör ha minskat.

I en del klasser framkommer på elevenkäten behov av att förbättra studieron, även pedagoger ser detta behov i vissa klasser.

Aktivitet; I alla klasser på mellanstadiet arbetar man redan aktivt för att skapa en god studiero genom att prata om vad studiero innebär och genom att arbeta med trivselregler i klassen. Arbeta kommer även ske med att förbättra övergångar mellan rast och lektion så dessa sker på ett smidigare sätt för att snabbare ställa om från lek till lektion och därav öka studieron.

Tidsplan; Fortlöpande under året.

Ansvarig; Mentorerna i berörda klasser.

Utvärdering; Vid utvärderingstillfälle bör pedagoger och elever uppleva att studieron har förbättrats.

Högstadiet

I kartläggningen framkommer att de allra flesta eleverna upplever hög trivsel och trygghet i skolan. Eleverna upplever sig sällan bli utsatta för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering i skolan. De flesta eleverna har stöd i skolan och en bra relation med minst en vuxen på skolan.

Två klasser på högstadiet svarar dock mer negativt då det kommer till trivsel i skolan. Bland annat förklaras detta genom ett behov av att förbättra relationerna mellan vuxna och elever. Även pedagoger ser behov av att stärka relationerna i dessa klasser.

Aktivitet; Relationellt arbete mellan elever och vuxna på skolan är ett ständigt pågående arbete i skolan. Det kommer läggas än mer fokus på detta, genom att pedagoger uppmärksammar, lyssnar och ställer frågor i det vardagliga arbetet. Pedagogerna är närvarande där eleverna är, äter lunch tillsammans med eleverna och stannar kvar en stund i slutet av dagen för att fånga upp frågor eller småprata.

Tidsplan; Fortlöpande under året.

Ansvarig; Pedagoger.

Utvärdering; Vid utvärderingstillfälle bör elever och pedagoger uppleva att relationen mellan pedagoger och elever förbättrats.

I enkäten framgår att flera elever i två högstadielklasser upplever att trivseln i skolan påverkas av att de inte får tillräckligt mycket stöd från vuxna.

Aktivitet; Enskilda intervjuer med elever för att upptäcka och kartlägga elevers stödbehov. Arbeta med ett gott deltagande under lektionerna genom att arbeta med lektionstrimning i arbetslagen, bland annat för att utveckla undervisningen när det kommer till tillgänglighet.

Tidsplan; vt -25 och ht-25.

Ansvarig; Rektor, kurator samt pedagoger.

Utvärdering; Vid tillfälle för nästa uppföljning bör fler elever uppleva att de får det stöd de behöver i skolan.

Även om eleverna sällan upplever sig utsatta av kränkande behandling av varandra upplever pedagoger att språkbruket mellan elever kan förbättras för att skapa en bättre trivsel och trygghet på skolan.

Aktivitet; Arbeta med ett bra bemötande mellan varandra genom att direkt reagera på ett tydligt sätt när eleverna använder ett språkbruk som inte är okej och att kontinuerligt föra samtal med eleverna om vikten att prata med varandra på ett respektfullt sätt.

Tidsplan; Fortlöpande under året.

Ansvarig; Pedagoger.

Utvärdering; Vid utvärderingstillfälle bör elever och pedagoger uppleva att språkbruket elever emellan bör ha förbättrats.

Svartösten

Lågstadiet

I enkätsvaren på lågstadiet framkommer bra resultat från eleverna. Alla elever på lågstadiet har kompisar i skolan och har vuxna de kan prata med om de behöver hjälp. Det eleverna är

minst nöjda med är studieron. Pedagoger upplever att studieron i några klasser på lågstadiet är mindre bra, medan studieron i andra klasser är bättre.

Aktivitet; På lågstadiet arbetar klasserna aktivt med studiero, t.ex. genom att jobba med studiepar, att de elever som jobbar bra tillsammans sitter bredvid varandra. Även genom att arbeta med klassregler kontinuerligt. Detta arbete fortsätter under vt/ht -25.

Tidsplan; Löpande under året.

Ansvarig; Respektive mentor.

Utvärdering; Vid utvärdering bör både pedagoger och elever uppleva att studieron förbättrats.

På elevråd lyfter klasserna att källaren är en otrygg plats då andra elever kan släcka lampan och för att man är rädd att bli instängd. Även toaletten utanför matsalen kan vara en otrygg plats i skolan då det händer att andra elever håller för dörren när man ska gå ut. Eleverna upplever att det på vissa delar av skolgården kan kännas otryggt på grund av att det är mörkt.

Aktivitet; Under ht -24 har rektor pratat med alla elever på salsmöte om otrygga platser på skolan och hur vi tillsammans kan hjälpas åt för att dessa ska kännas mer trygga. Pedagoger kommer under kommande läsår att följa med eleverna ner i källaren när de ska ta på/av sina ytterkläder. Lamporna på skolgården har felanmälts under ht -24.

Tidsplan; ht -24 samt vt/ht -25.

Ansvarig; Rektor samt pedagoger.

Utvärdering; Då utvärdering sker bör eleverna uppleva att källaren, toaletten och utemiljön är tryggare platser i skolan.

Mellanstadiet

På mellanstadiet framkommer i enkäten att de allra flesta elever trivs och känner sig trygga på skolan. De allra flesta elever har också en bra relation till alla eller flera vuxna på skolan och upplever att lärare gör sitt bästa för att det ska gå bra för dem. Elever upplever sig i låg grad bli diskriminerade av vuxna på skolan, det är mer vanligt förekommande att de upplever sig trakasserade, eller kränkta av andra elever. Elever upplever i högre grad att de blir kränkta på sin fritid än på skolan. Pedagoger upplever att eleverna är duktiga på att berätta för vuxna om det uppstått konflikter eller liknande så att vuxna på skolan kan hjälpa till att lösa dessa.

Aktivitet; På mellanstadiet arbetar man redan aktivt med värdegrundsarbete. Detta arbete kommer fortsätta och utökas under vt -25. Vissa klasser på mellanstadiet kommer arbeta med materialet Junis - Klasskompisar, där eleverna kommer arbeta enskilt, i grupp och i helklass med områden som rör bland annat kränkande behandling, relationer, trakasserier, diskriminering, HBTQia+ m.m. De kommer också arbeta med samarbetsövningar och dilemmafrågor för att stärka relationerna mellan eleverna i klasserna. De arbetar också vidare med värdegrundarbete gällande områden som etik och moral, normer och ideal, sociala medier, relationer och känslor. Visst arbete sker i samverkan med kurator på skolan.

Tidsplan; vt -25.

Ansvarig; Pedagoger och kurator.

Utvärdering; Vid nästa uppföljningstillfälle bör färre elever uppleva sig utsatta för kränkningar både i och utanför skolan.

Vad gäller stöd i skolan framkommer olika resultat i de olika årskurserna, en förklaring till detta kan vara att det finns olika stödbehov i de olika klasserna.

Aktivitet; Under vt-25 kommer elevers stödbehov att kartläggas för att stödet ska fördelas på rätt sätt.

Tidsplan; vt-25.

Ansvarig; Rektor, mentor och specialpedagog.

Utvärdering; Vid kartläggning bör det framkomma att fler elever upplever att de får det stöd de behöver i skolan.

Pedagoger upplever att klasserna behöver arbeta vidare med arbetsron.

Aktivitet; På mellanstadiet arbetar man redan aktivt med studiero genom exempelvis trivselregler i klassrummet och på hela skolan. Detta arbete kommer fortsätta under vt/ht -25.

Tidsplan; Löpande under året.

Ansvarig; Respektive mentorer.

Utvärdering; Vid nästa uppföljning bör pedagoger uppleva att studieron förbättrats.

På elevråd lyfter eleverna på mellanstadiet att otrygga platser på skolan kan vara vid fotbollsplanen och bakom kullen på skolgården där inte pedagoger ser vad eleverna gör.

Aktivitet; Utomhus kommer pedagoger arbeta för att öka tryggheten på skolgården genom att vara deltagande och instruerande i lek. Det kommer finnas vuxna tillgängliga vid fotbollsplanen, bakom kullen och i skogen då elever är där vid utevistelse. Fritidspedagoger kommer under kommande år arbeta aktivt med att lyfta elevernas styrkor på ett positivt sätt och prata med eleverna om att alla elever får delta i alla aktiviteter.

Tidsplan; Löpande under året.

Ansvarig; Pedagoger.

Utvärdering; Vid uppföljning av otrygga platser på skolan bör fler elever på mellanstadiet uppleva skolgården som en trygg miljö.

5.4 Följa upp och utvärdera

I april 2025 kommer eleverna på alla skolor att besvara samma enkät som de utförde under ht -24. Denna enkät och utvecklingssamtal under vt -25, tillsammans med pedagogers och elevhälsans syn och tankar, kommer användas som utvärdering för att se om de förebyggande insatser vi arbetat med under terminen har gett önskad effekt.

6. Upptäcka förekomst av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Om det finns misstanke om kränkning eller diskriminering gentemot elev från en vuxen i skolan utreds detta av rektor med eventuellt stöd från huvudmannen. I det fall det finns misstanke om kränkning eller diskriminering gentemot elev från rektor utreds detta av huvudmannen. I övrigt följer arbetet som nedan; utreda händelsen, bedöma lämpliga åtgärder samt utvärdera dessa.

När personal får kännedom om att en elev utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev hanterar Nya Läroverket det på följande sätt:

6.1 Upptäcka

All personal på skolan har ett uppdrag att observera och iaktta både lokaler, miljöer och situationer (t.ex. aktiviteter på raster) och vara aktivt närvarande bland eleverna för att uppmärksamma kränkningar, diskriminering eller trakasserier. Även elever har ett ansvar att uppmärksamma vuxna på om någon blir utsatt.

Alla vuxna som arbetar i verksamheten och får kännedom om att något inträffat där en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ingriper för att stoppa det som sker. Detta kan ske i samråd med berörd mentor, arbetslag och/eller annan lämplig personal.

Har händelsen redan utspelats tar den vuxne som får informationen reda på mer fakta, vad som hänt och eventuellt vilka som varit inblandade i händelsen samt tar hjälp och stöd av mentor och arbetslag.

6.2 Anmäla

Många situationer och incidenter på en skola går att reda ut av den personal som uppmärksammade händelsen och/eller med stöd av mentor och arbetslag, ofta i samråd med berörda vårdnadshavare. Vid större händelser eller händelser över tid ska personalen anmäla detta snarast till rektor eller till den som rektor utsett att ta emot anmälan. Rektor informeras samma dag eller senast dagen efter att händelsen kommit till personalens kännedom. Rektor beslutar vilka övriga som behöver informationen.

7. Utredning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

7.1 Bedömning

Rektor eller den som rektor utser, gör en bedömning av det som hänt för att kunna besluta om vem som är lämplig att utreda det som inträffat.

7.2 Utredning

När utredningen påbörjas innebär det att den som ansvarar för utredningen tar reda på vad som har hänt. Så fort de inblandade lämnat uppgifter om vad som hänt har en utredning påbörjats. Utredningen syftar till att ta reda på om eleven har utsatts för kränkande handlingar, trakasserier eller diskriminering. Rektor ska hållas informerad under arbetets gång och dokumentationen ska lämnas till rektor, om inte rektor själv håller i utredningen. Målet är att den elev som blivit utsatt ska återfå en trygg och säker skolsituation. Utredningarna dokumenteras på varje skola. Rektor och den som utreder tillsammans med rektor beslutar vilka övriga som ska informeras samt i vilket läge vårdnadshavare informeras (om detta inte redan skett).

8. Åtgärdande arbete vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

8.1 Åtgärder

Rektorerna har vid behov tillrättavisande samtal för att förtydliga regler och riktlinjer samt för att stötta och hjälpa eleven att förändra oönskade beteenden/handlingar. Dessa samtal kan ske tillsammans med vårdnadshavarna.

Enligt skollagen kan rektor besluta om olika åtgärder; Skriftlig varning, tillfällig avstängning, tillfällig omplacering och omplacering på annan enhet. Samtliga beslut dokumenteras och rektor eller av rektor utsedd person informerar berörd elev och vårdnadshavare om åtgärden. Flera åtgärder har tidsbegränsningar.

Enligt skollagen kan även pedagoger/annan personal besluta om tillfälliga åtgärder för att akut omhänderta en händelse t.ex. störande av arbetsron, via t.ex. utvisning från klassrummet eller kvarsittning.

Vid behov eller enligt lagkrav görs anmälan till andra myndigheter t.ex. Arbetsmiljöverket, Socialtjänsten och/eller Polisen.

Alla elever som varit inblandade i en händelse har rätt att tas om hand av personal oavsett om eleven blivit utsatt eller om eleven har utsatt någon annan.

8.2 Uppföljning

Utredningen följs upp inom den tidsperiod som beslutats om. Om det visar sig att eleven fortsatt utsätts för kränkningar, trakasserier eller diskriminering beslutar skolan om andra åtgärder för att det ska upphöra. Även de nya åtgärderna följs upp och arbetet fortsätter tills elevens situation har förbättrats.

Skolans rektor är alltid ansvarig för utredningen och uppföljningen om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier. En utredning kan däremot ändå genomföras av annan personal som rektor delegerat uppdraget till.

Bilaga 1 - Referenslitteratur

Diskrimineringslag (2008:567)

Skollag (2010:800)

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Skolverkets allmänna råd;

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a655db6/1553959200572/pdf1646.pdf>

Diskrimineringsombudsmannen;

www.do.se/kunskap-stod-och-vagledning/stodmaterial-forebygga-diskriminering?categories%5B%5D=Förskola%2C+skola%2C+högskola

Skolinspektionen;

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2010/trakasserier/slutrapport-skolors-arbete-vid-trakasserier-och-krankande-behandling.pdf>

Barn och elevombudsmannen;

<https://beo.skolinspektionen.se/fragor-och-svar/mobbning-BEO/>

Bilaga 2 - Lagtexter, begrepp och förklaringar

Diskrimineringslagen (2008:567)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2014:958).

Lagens innehåll

2 § Lagens första kapitel innehåller definitioner och andra inledande bestämmelser. I andra kapitlet finns bestämmelser om förbud mot diskriminering och repressalier. I tredje kapitlet finns bestämmelser om aktiva åtgärder. I fjärde kapitlet finns bestämmelser om tillsyn. I femte kapitlet finns bestämmelser om ersättning och ogiltighet. I sjätte kapitlet finns bestämmelser om rättegången.

Lagen är tvingande

3 § Ett avtal som inskränker någons rättigheter eller skyldigheter enligt denna lag är utan verkan i den delen.

Diskriminering

4 § I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till
 - de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
 - varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
 - andra omständigheter av betydelse,
4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk

tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1–5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. Lag (2014:958).

Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

5 § I denna lag avses med

1. kön: att någon är kvinna eller man,

2. könsöverskridande identitet eller uttryck: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön,

3. etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,

4. funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå,

5. sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning, och

6. ålder: uppnådd levnadslängd.

Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Lag (2014:958).

Skollagen (2010:800)

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

elev: den som utbildas eller söker utbildning enligt denna lag,

barn: den som deltar i eller söker till förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg enligt denna lag,

personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag,

huvudman: den som är huvudman för verksamhet enligt denna lag,

kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Lag (2008:571).

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser. Lag (2018:1303).

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med kapitlet. Lag (2008:571).

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

1 § Denna förordning tillämpas på utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen (2010:800).Förordning (2011:681).

2 § En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Förordning (2016:1011).

Bilaga 3 - Begrepp och förklaringar

Kränkande behandling strider mot principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt och förtryck. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara återkommande, den kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Med *diskrimineringsgrunder* menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen.

De sju *diskrimineringsgrunderna* är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad *indirekt diskriminering*. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn eller en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Med diskrimineringsgrunden *könsöverskridande identitet eller uttryck* menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Med diskrimineringsgrunden *etnisk tillhörighet* menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Med *funktionshinder* menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Med *sexuell läggning* menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Enligt svensk lag är det bara hetero, homo och bi som räknas som sexuella läggningar. Men en del personer som är asexuella ser det som sin sexuella läggning. Andra kallar sig till exempel pansexuella. Pan handlar om man blir attraherad av andra personer oavsett deras kön, och oavsett om de känner sig som ett visst kön eller inte. Sexuell läggning kan vara vem eller vilka du tänker på eller vilka du har eller vill ha sex med. Det kan också vara vem eller vilka du blir kär i eller har romantiska relationer med. Din sexuella läggning kan också ha att göra med din sexuella identitet och hur du själv väljer att identifiera din sexuella läggning och den kan även ändras under livet.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. För att underlätta läsningen inryms i den här skriften begreppet sexuella trakasserier i begreppet trakasserier.

Med *annan kränkande behandling* menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Mobbning är en upprepad negativ handling där någon medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. Mobbning är kränkande behandling. En kränkning kan utföras av såväl elev som personal och även drabba elev och personal.

Med begreppet *likabehandling* menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Med *elev* avses den som utbildas eller söker till utbildning som regleras i skollagen. Med *barn* menas den som deltar i eller söker till förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg enligt skollagen.

Med *personal* avses anställda och uppdragstagare i skollagsreglerad verksamhet.

Med *huvudman* menas den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs. den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter. I diskrimineringslagen används begreppet utbildningsanordnare men i den här skriften används begreppet huvudman oavsett vilken lagstiftning det rör sig om.